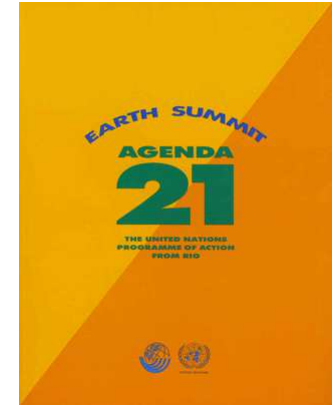


# Wat is “Voorzorg”?



## Rio Declaration on Environment and Development



“Where there are **threats** of serious or **irreversible** damage, **lack** of full scientific **certainty** shall **not** be used as a reason for postponing **cost-effective** measures to prevent environmental degradation.”

- **anticiperen**
- **lange-termijn blik**
- **op basis van wetenschappelijke kennis**
- **bewijslast rust op de ‘initiatiefnemer’.**

## Communication on the PP



COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 02.02.2000  
COM(2000) 1

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION

on the precautionary principle

"The precautionary principle applies where scientific **evidence is insufficient**, inconclusive or uncertain and preliminary scientific evaluation indicates that there are **reasonable grounds for concern** that the potentially dangerous effects on the environment, human, animal or plant health may be inconsistent with the **high level of protection chosen** by the EU".

# SER advies nano (2009):

- › Voorzorg is uitgangspunt in de RI&E.
- › Behandel stoffen met onzekere of onbekende risico's als (zeer) gevaarlijke stoffen.
- › **“Voorkom of minimaliseer”**  
blootstelling van werknemers.
- › “Totdat de kennis voldoende is”.



“Voorkomen”: kans = nul?



# “Voorkomen”? of “Minimaliseren”?

**Kans = “klein”**

**GOEDE PRAKTIJK: GEBRUIK VAN GESLOTEN SYSTEEM!**

**Goed gebruik:**

- ☑ Voorkom zoveel mogelijk het gebruik van nanomaterialen als poeder of in de gasfase.
- ☑ Indien dit niet mogelijk is gebruik dan bij het werken met nanomaterialen bij voorkeur een gesloten systeem voor die materialen die als poeder of in de gasfase gebruikt worden.
- ☑ Zorg voor onderdruk in het systeem.



**Effect: goed gebruik van een gesloten systeem resulteert in 99%  
reductie van de blootstelling in Stoffenmanager Nano!**

# “Minimaliseren”?

- ‘Bijna nul’?
- Onder achtergrondconcentratie?
- Onder NanoReferentieWaarde?

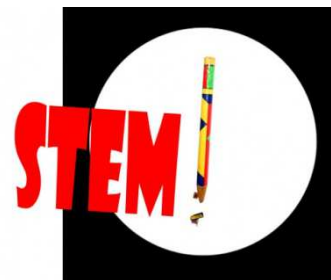


## Wegwijs in Nanoland – *interactief deel*

**Oordeel hulpmiddelen:**



**Stellingen:**



&







**Stoffenmanager Nano**

...

...

**Handleiding Nano**

...

...

**Nanoreferentiewaarden**

...

...

**Info Beheersmaatregelen/  
Goede Praktijken**

...

...

**Metten/ Meet-tips**

...

...

**NanoRadar**

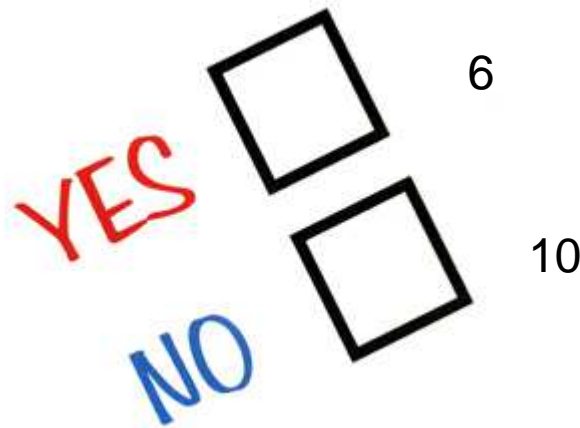
...

...

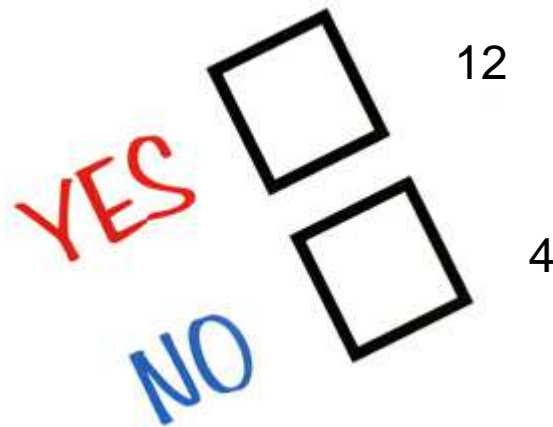
**Er is inmiddels voldoende kennis beschikbaar om er *zeker* van te zijn dat we in onze organisatie veilig genoeg werken met nanomaterialen.**



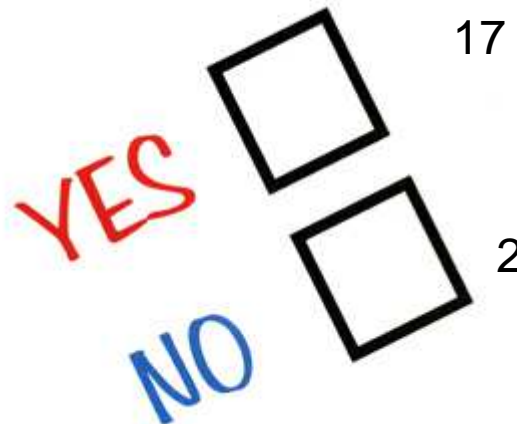
**Door het volgen van de Goede Praktijken die nu al beschikbaar zijn, kunnen we onze medewerkers die werken met (aan) nanomaterialen voldoende beschermen.**



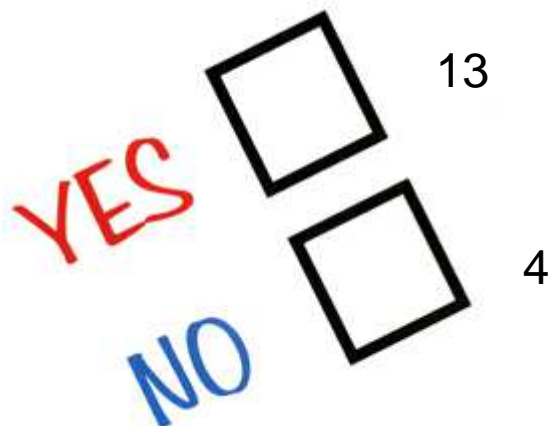
De nu beschikbare modellen en tools voor de risicobeoordeling van nanomaterialen zijn te *ingewikkeld* voor MKB-bedrijven.



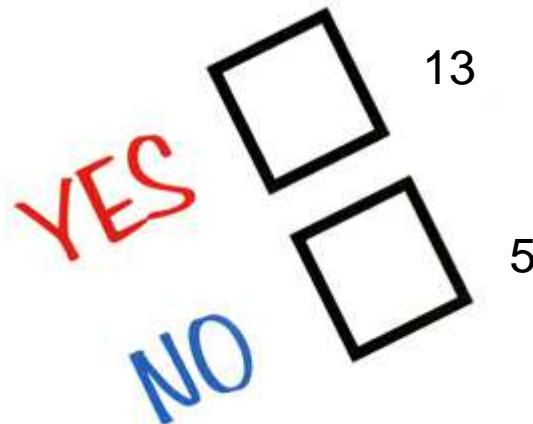
**De nu beschikbare modellen en tools voor risicobeoordeling van nanomaterialen zijn niet bruikbaar voor MKB-bedrijven omdat de benodigde *input-gegevens (deels) ontbreken.***



**Je kunt alléén bewijzen dat Goede Praktijken ‘veilig genoeg’ zijn als er gezondheidskundig onderbouwde grenswaarden voor nanomaterialen zijn.**



**Ik vertrouw liever op *metingen* dan op het gebruik van modellen of Goede Praktijken.**



**Het gebruik van grenswaarden en (dus) het uitvoeren van metingen is alleen haalbaar voor grote bedrijven die veel middelen hebben.**

